

Kórélettani Intézet
Kórélettan és klinikai laboratóriumi diagnosztika
Kollokviumi és szigorlati tételek
2006/2007. tanév

1. A szívelégtelenség kórélettana

Az elő- és utóterhelés, valamint a kontraktilitás jellemzése. Szívelégtelenségre vezető állapotok. A nyomás- és térfogattúlterhelés. A jobb- és a balszívfél-elégtelenség. Kompenzációs mechanizmusok szívelégtelenségben.

2. A cardiomyopathiák kórélettana

A kongesztív, a hipertrófiás, a restriktív és az obliteratív cardiomyopathia patomechanizmusa. A myocarditis. Szekunder szívizombetegségek: az alkoholos, a diabéteszes, a peripartalis és az ischaemiás szívizombetegség.

3. A coronariakeringés kórélettana

A szívizom oxigénellátási elégtelenségének okai. Az angina pectoris szindróma. A myocardialis infarctus patomechanizmusa. Laboratóriumi és EKG-eltérések myocardialis infarctusban. A myocardialis infarctus szövődményei.

4. Szívritmuszavarok kórélettana

Az arrhythmiák kialakulásának mechanizmusai. Az ingerképzési és ingerületvezetési zavarok. A ritmuszavarok hemodinamikai hatásai.

5. A vérkeringési sokk kóroktana. A szervezet szisztémás reakciói sokkban

A vérkeringési sokk definíciója, gyakori kóroki tényezői. A vérkeringési sokk gyakoribb formáinak jellemzése. A keringési rendszer és az immunrendszer reakciói vérkeringési sokkban. A reperfüzió patomechanizmusa. A máj szerepe a sokk szisztémás reakcióiban. A zsírszövet szerepe a vérkeringési sokkban.

6. A vérkeringési sokk lokális hatásai

Az izomszövet reakciója sokkban. A máj szerepe a sokkos folyamatokban. A tüdő kóros elváltozásai sokkban. A bél, mint sokk-szerv. A vese kóros elváltozásai. A sokk terápiájának kórélettani alapjai.

Kórélettan és klinikai laboratóriumi diagnosztika: kollokviumi és szigorlati tételek

7. Az esszenciális hipertónia kórélettana

Az öröklés és a környezeti tényezők szerepe az esszenciális hipertónia kialakulásában. Vazoaktív mediátorok és a perctérfogat-változás szerepe az esszenciális hipertónia patomechanizmusában. Intracelluláris jelátvitel-változások az érfal simaizomsejtjeiben esszenciális hipertóniában. Az elhízás és a hipertónia kapcsolata.

8. A szekunder hipertóniák patogenezise és hemodinamikai jellemzői

A renovascularis, a renális parenchymás, a mellékvese, a hypophysis és a pajzsmirigy eredetű hipertóniák hemodinamikai jellemzői és patomechanizmusuk.

9. Légzési elégtelenség I.

A légzési elégtelenség definíciója, formái. Az I. típusú (részleges) légzési elégtelenség kórélettana. A diffúziós zavarok, jobb-bal söntök, a ventiláció-perfúzió aránytalanság, a restriktív légzészavarok, és az RDS patomechanizmusa. Légzésfunkciós vizsgálatok.

10. Légzési elégtelenség II.

A II. típusú (teljes) légzési elégtelenség kórélettana. Az alveoláris hypoventiláció, obstruktív légzészavarok, az asthma bronchiale és az emphysema patomechanizmusa. Cyanosis, dyspnoe. Szöveti hypoxiák.

11. A mozgászavarok kórélettana. A vegetatív idegrendszer működészavarai

Az akaratlagos mozgatórendszer zavarai. Perifériás és centrális paresis. Apraxia. A törzsdüci és a kisagyi eredetű extrapyramidalis mozgászavarok patomechanizmusa. Krónikus autonóm elégtelenség és akut diszautonómia. Centrális, perifériás és helyi vegetatív zavarok.

12. A fehérje- és aminosav-anyagcsere zavarai

A fehérje-energia alultáplálás lényege, klinikai megjelenési formái, következményei, diagnosztikus kritériumai. Másodlagos fehérje-anyagcserezavarok. A plazmafehérjékkel kapcsolatos kóros állapotok. Az aminosav-anyagcsere kóros transzportfolyamatokon és anyagcsereblokkon alapuló zavarai.

13. Az éhezés kórélettana

Energiaszükséglet fiziológiás és kóros állapotokban. Az energetikai (kalorikus) ciklus és szabályozása. Az éhezés szakaszai. A korai (nem adaptált) és a késői (adaptált) éhezés közötti különbség lényege.

14. Az elhízás kórélettana

Az elhízás kritériumai, az elhízottság becslésének mértékszámái. Az elhízás megjelenési formái. Az elhízás kialakulásának elméletei. Az elhízás következményei.

15. A szénhidrát-anyagcsere zavarai

Hyperglykaemiára vezető állapotok. A cukorbetegséghez társuló anyagcserezavar lényege és magyarázata. A diabétesz szindróma felosztása, diagnosztikus kritériumok. A hypoglykaemia típusai. Enzimhiányon alapuló szénhidrátanyagcsere-zavarok. Glikogéntárolási betegségek.

16. A cukorbetegség korai és késői szövődményei

Hypoglykaemiás, hyperglykaemiás ketoacidotikus, valamint nem ketoacidotikus, hiperozmoláris kóma. Micro-, és macroangiopathiák, azok szervi manifesztációi.

17. Az 1-es típusú cukorbetegség patogeneze

Örökletes hajlam. A környezeti ártalmak szerepe – vírusfertőzések, toxikus ártalmak. A β -sejt-károsodás patogeneze: insulitis, autoantitestek, bovin antigén.

18. A 2-es típusú cukorbetegség patogeneze

Az örökletes hajlam szerepe. Az inzulinrezisztencia és a hyperinsulinaemia. A glükózszenzor és glükóztranszporter-rendszer zavarai. A „takarékos” gén, az amylin, a korai tápanyagellátás feltételezett szerepe.

19. A májműködés zavarai I.

Vírushepatitisek formái és differenciáldiagnosztikája. Toxikus májártalmak. Az alkoholos májbetegség formái: zsírmáj, hepatitis, cirrhosis. Veszélyes májbetegségek.

20. A májműködés zavarai II.

A májelégtelenséget kísérő fehérje-, szénhidrát-, és lipidanyagcsere-zavar. A májelégtelenség hatása a só- és vízháztartásra. Az ammónia és a kóros aminosav-anyagcsere szerepe a hepaticus coma kialakulásában. Az ascites keletkezése.

21. A májműködés zavarai III.

A cholestasisok formái. A sárgaság felosztása és differenciáldiagnosztikája. A cirrhosis kórokai és patomechanizmusa. A szívelégtelenséghez társuló májműködési zavar. A portális hipertenzió formái, következményei.

22. A gyomornedv elválasztásának zavarai. Ulcus pepticum

A gyomornedv hipo- és hiperszekréciójára vezető állapotok. A *Helicobacter pylori* fertőzés. A duodenális fekélybetegekben észlelhető patofiziológiai eltérések. A gyomorfekély és a stressz-ulcus patomechanizmusa.

23. A tápcsatorna motilitási zavarai

A rágás zavarai: a fogazat károsodására vezető folyamatok; a rágómozgások zavarai. A nyelés zavarai. A gastro-oesophagealis reflux. Az achalasia oesophagei. A gyomor és a vékonybél mozgásának zavarai. A duodenalis reflux. A vastagbél mozgásának zavarai. Az ileus patomechanizmusa.

24. A malabszorpciós szindróma

A malabszorpciós szindrómához vezető gastrointestinalis és extragastrointestinalis kórok. A malabszorpciós szindróma tünetei és következményei. A Whipple-kór. A Crohn-betegség. Az irritábilis colon szindróma. A colitis ulcerosa.

25. A hasnyálmirigy exokrin szekréciójának zavarai. A hasnyálmirigy gyulladósos és daganatos megbetegedései

A hasnyál hiposzekréciója. Mucoviscidosis. A hasnyál hiperszekréciója. Az akut pancreatitis kórokai és lefolyása. Szövődmények akut pancreatitisben. Krónikus hasnyálmirigy-gyulladásra vezető okok. A krónikus pancreatitis patomechanizmusa, laboratóriumi és funkcionális eltérései. A pancreas daganatos megbetegedései.

26. A kötőszövet és az izomszövet kórélettana

A kollagén-anyagcsere örökletes zavarai. Mucopolysacharidosisok. A kötőszövet szerzett megbetegedései. A vázizomzat működésének veleszületett és szerzett zavarai.

27. A hőháztartás kórélettana

Hypo- és hyperthermiával járó állapotok. A hőterhelés hatása az emberi szervezetre. A hőséguta és a hősokk patomechanizmusa.

28. A haemorrhagiás diathesisek kórélettana. A coagulopathiák

A haemorrhagiás diathesisek formái, laboratóriumi differenciáldiagnosztikája. A veleszületett és szerzett coagulopathiák.

29. A trombocytopathiák és a vasculopathiák kórélettana

A thrombocyták mennyiségi és minőségi zavaraival összefüggő vérzékenységek, azok laboratóriumi differenciáldiagnosztikája. Vasculopathiák.

30. A thrombosisok és thromboemboliák kórélettana

Thrombosisra hajlamosító tényezők. Örökölt thrombosis hajlam. Különbségek és hasonlóságok a vénás, artériás és intracardialis thrombusképződés patomechanizmusában. Diffúz intravascularis coagulatio (DIC). Thromboticus microangiopathiák.

31. A gyulladás általános jellemzői. A biogén aminok, lipoidmediátorok és citokinek szerepe a gyulladásban

A gyulladás fogalma, lokális jelei, formái, exogén és endogén kórokai. Mikrocirkulációs változások gyulladásban. A hisztamin és a szerotonin szerepe a gyulladásban. A prosztaglandinok, a leukotriének, a thrombocytaktiváló faktor szerepe gyulladásban.

32. A vérplazma proteolitikus fehérjerendszereinek szerepe gyulladásban

A plazma kontakt aktiválódó rendszere és szabályozása. A komplementrendszer funkciói gyulladásban. Citokinek képződése és aktivitásának szabályozása gyulladásban. A komplementrendszer zavarai miatt kialakuló betegségek.

33. A kemotaxis és fagocitózis veleszületett és szerzett zavarai

A kemotaxis és kemokinézis mechanizmusa. A fagocitózis O_2 -independens és O_2 -dependens mechanizmusai. A fagocitafunkció szerzett és veleszületett zavarai. A krónikus gyulladás és a sebgyógyulás folyamatai.

34. A szervezet szisztémás reakciói gyulladásban

A láz kialakulásának mechanizmusa, lázmenetek. Endogén pirogének és kriogének. A láz jelentősége. A leukocytosis és a thrombocyt aggregáció szerepe gyulladásban. A szérumfehérje-szintézis változása gyulladásban; az akut fázis-fehérjék.

35. Az immundeficienciák okai és következményei. Az immunszuppresszió

A komplementrendszer veleszületett és szerzett zavarai. A veleszületett immundeficienciák felosztása, tünetei és okai. Szerzett immundeficienciák. Az immunszuppresszió jelentősége, lehetséges módjai.

36. Túlérzékenységi reakciók és kóroki szerepük

Az anafilaxia, az allergia és az atópia. A túlérzékenységi reakciók típusai, azok patomechanizmusa, jelentőségük az autoimmun folyamatokban. Kölcsönhatások a specifikus és a természetes immunrendszer között.

37. A malignus daganatok és az immunrendszer kapcsolata. Immunterápia

Az immunrendszer tumor elleni védekezésének lehetséges mechanizmusai. A daganat lehetőségei az immunválasz kikerülésére. Az ún. tumorantigének és ezek jelentősége. Az immunterápia módzatai.

38. Az immuntolerancia jelensége és magyarázata

A humorális és celluláris immunválasz. A természetes és az indukált tolerancia fogalma. A tolerancia kialakulásának lehetséges módjai, és az ezekre vonatkozó bizonyítékok. A centrális és a perifériás tolerancia fogalma és jelentősége.

39. Autoimmun jelenségek és kóroki szerepük

Az autoimmunitás fogalma, kóros következmény nélküli autoimmun jelenségek. Az autoimmun betegségek felosztása, előfordulásuk és hajlamosító tényezőik. Az MHC. A humorális és sejtes immunrendszer részvételének formái egyes autoimmun betegségekben. Az autoimmun betegségek kialakulását magyarázó elméletek.

40. Az anaemiák általános jellemzése. Megaloblasztos anaemiák

Az anaemiák fogalma, tünetei és felosztása. Aplasztikus anaemiák. A krónikus vese-, és májelégtelenséghez, valamint az endokrin betegségekhez társuló anaemiák. A B₁₂-vitamin és folsav szerepe a vörösvérsejtek nukleinsav-anyagcseréjében. A folsav-, illetve B₁₂-vitamin-hiány okai. A megaloblasztos anaemiák jellemző tünetei.

41. Vashiányos és vasbeépülési zavaron alapuló anaemiák

A vashiányos állapotok kialakulásának oka és patomechanizmusa. A vashiányos anaemiákra jellemző klinikai, hematológiai és laboratóriumi változások. A hem szintézisének zavara miatt kialakuló anaemiák formái. A krónikus betegségekhez társuló anaemiák.

42. Hemolitikus anaemiák

A fokozott hemolízis (akut, krónikus) tünetei. Extrakorpuszkuláris és korpuszkuláris hemolitikus anaemiák formái. Haemoglobinopathiák. Paroxysmalis nocturnalis haemoglobinuria (PNH). Polyglobuliák.

43. Az atherosclerosis kialakulása

Az atherosclerosis lényege, kialakulásának folyamata, fontosabb szervi manifesztációk. Az atherosclerosis és a koleszterin kapcsolatának kémiai, állatkísérletes és epidemiológiai bizonyítékai. Az atherogen lipoproteinek lehetséges patogenetikai szerepe.

44. Az atherosclerosis lipidelmélete

Az atherosclerosis és a szérumlipidek kóros szintje közötti összefüggés. A szérumlipidek és a táplálkozás lehetséges kapcsolata. A „sejtszintű” lipidelmélet.

45. Az atherosclerosis nem-lipid teóriái

Az atherosclerosis thrombogén, kötőszövetes, „válasz a sérülésre”, valamint „egyesítő” elmélete.

46. Az atherosclerosis kockázati tényezői és szövődményeinek megelőzési elvei

Az érrendszeri betegségek legfontosabb kockázati tényezői. A veszélyeztetettség szűrésének lehetőségei és a megelőzés elvei.

47. A hypertriglyceridaemiák és hypolipidaemiák kórélettana

A lipoproteinek felosztása, összetétele. Az exogén és endogén trigliceridek szállítása. A primer hyperlipoproteinaemiák felosztásának elvei. A hypertriglyceridaemiák primer és szekunder formái. Hypolipidaemiák.

48. A hypercholesterinaemiák és lipidosisok kórélettana

Az apoproteinek felosztása, funkcióik. Az exogén és endogén koleszterin szállítása. A „fordított” koleszterin transzport. A hyperlipoproteinaemiák felosztásának elvei. A hypercholesterinaemiák primer és szekunder formái. Lipidosisok.

49. A vitamin-anyagcsere kórélettana. Az ásványianyag-forgalom zavarai.

Táplálkozási betegségek

Hiper- és hipovitaminózisok. A makro- és mikroelem-forgalom kórtana.

Táplálékösszetevők szerepe a betegségek kialakulásában. Kóros táplálkozási szokások.

50. A fehérvérsejtszám reaktív változásai és a csontvelő malignus megbetegedései

Granulocytosis. Leukaemoid reakció. A malignus sejtproliferáció általános jellemzői. Az akut non-lymphocytás leukaemiák. A csontvelő malignus hyperplasiás betegségei.

Krónikus myeloid leukaemia, polycythaemia vera, idiopathiás myelofibrosis.

51. A lymphoid rendszer reaktív és malignus folyamatai. A pluripotens haemopoeticus őssejtek károsodásai

A lymphoid rendszer reaktív változásai. Mononucleosis infectiosa. Hodgkin lymphoma. A lymphoid rendszer klonális malignomái: akut lymphoid leukaemia, non-Hodgkin lymphomák. Aplasztikus anaemia. Csontvelő dysplasiák.

52. A hypophysis működésének zavarai

A panhypopituitarismus definíciója, etiológiája és kórélettana. A növekedési hormon hipo-, és hiperszekréciónak klinikai megjelenési formái: nanizmus, gigantizmus, acromegalia. A prolaktin-szekréción zavarai.

53. A pajzsmirigy működésének zavarai

Basedow-kór klinikai jelei, kórélettana és klinikai vizsgáló módszerei. A hypothyreosis etiológiája, klinikai megjelenési formái. A Hashimoto-thyreoiditis klinikai tünetei, oka és laboratóriumi vizsgálata.

54. A mellékvesekéreg és -velő hormonjainak csökkent elválasztásával járó betegségek kórélettana

Mellékvesekéreg-hipofunkció akut és krónikus formái: Waterhouse–Friderichsen-szindróma, Addison-kór; iatrogén formák. Adrenogenitális szindróma. Mellékvesevelő-hipofunkció.

55. A mellékvesekéreg és -velő hormonjainak fokozott elválasztásával járó betegségek kórélettana

A Cushing-szindróma definíciója, alacsony és a magas ACTH-szinttel járó formái. A Cushing-kór és az ACTH-t termelő daganatok kórélettana. Primer és szekunder hiperaldoszteronizmusok. A phaeochromocytoma klinikai megjelenése és a diagnózishoz használt laboratóriumi vizsgáló módszerek.

56. A női nemi működés zavarai

A nemi érés zavarai. A menstruáció zavarai. A terhesség hormonális háztartásának zavarai.

57. A férfi nemi működés zavarai

A szexuális differenciálódás zavarai. Korai nemi érés. Hypogonadizmusok (hypophysaer, testicularis, perifériás).

58. A kalcium- és foszfátforgalom zavarai. A csontrendszer megbetegedéseinek kórélettana

Hyper-, és hypocalcaemiával járó betegségek. A tetania szindróma. A renális és az absorptív hypercalciuriák patomechanizmusa. Az involúciós osteoporosisok patomechanizmusa. Szekunder osteoporosisok. A rachitis és az osteomalacia kialakulása. A renális csontdisztrófia patomechanizmusa. Osteogenesis imperfecta. Paget-kór. Osteopetrosis.

59. Az öregedés kórélettana

Az öregedés molekuláris és sejtszintű folyamatai. Az egyes szervekben megfigyelhető változások az öregedés folyamán. Az öregedést befolyásoló tényezők. Az öregkort kísérő gyakoribb megbetegedések.

60. A fájdalom kórélettana

A fájdalomérzés biológiai és orvosi jelentősége. A fájdalom kialakulásának elméletei. A fájdalomérzést kísérő helyi és általános reakciók. A fájdalomérzés diagnosztikai jelentősége. Speciális fájdalom-szindrómák. Akut és krónikus fájdalom. A fájdalomcsillapítás elvi alapjai.

61. Eszmélet- és tudatzavarok

Az eszmélet- és tudatzavarok megkülönböztetése, felosztása. A vigilitás és a tartalom zavarai. „Rövid” eszméletzavarok. Commotio cerebri. Pseudocomák. Az eszméletlenség kóroktani csoportosítása. A diffúz, metabolikus eszméletzavarok okai, felosztásuk és a diagnózishoz vezető út irányelvei. Alvászavarok.

62. Az agyi vérkeringés és folyadékterek kórélettana

A globális és a fokális agyi ischaemia. Az agyi keringés autoregulációjának zavarai. Az ischaemiás idegsejt-károsodás kialakulása. Agyvérzések. Az agyi vascularis kórképek felosztása kórlefolyásuk alapján.

Az agyödéma formái és főbb jellemzői. Az agyödéma következményei. A liquorkeringés zavarának okai és következményei. A leggyakoribb liquoreltérések és azok kórokai.

63. A vízforgalom zavarai

Vízvesztés okai és következményei. Csökkent vízfelvétellel, illetve fokozott vízkiválasztódással járó kórképek. Vízretenció okai és következményei. Fokozott vízfelvétellel illetve csökkent vízkiválasztódással járó kórképek. Inadekvát ADH-szekréción szindróma.

64. A nátriumforgalom zavarai

Nátriumveszteség okai és következményei. Nátriumveszteséggel járó kórképek. Nátriumretenció okai és következményei. Nátriumretencióval járó hyponatraemiás és hypernatraemiás kórképek. A nátriumforgalom zavarainak tünetei.

65. A káliumforgalom zavarai

A hypokalaemia okai és következményei. A hyperkalaemia okai és következményei. A káliumháztartás zavarai és a sav-bázis egyensúly zavarai közötti összefüggések.

66. A sav-bázis egyensúly respiratorikus zavarai

A respiratorikus acidózis okai és következményei. Respiratorikus acidózissal járó kórképek. A respiratorikus alkalózis okai és következményei. Respiratorikus alkalózissal járó kórképek.

67. Metabolikus acidózissal járó betegségek kórélettana

A metabolikus acidózis okai és következményei. Metabolikus acidózissal járó kórképek. Az *anion gap* fogalma és használata. Renális tubuláris acidózis.

68. A metabolikus alkalózissal járó betegségek kórélettana

A metabolikus alkalózis okai, formái és következményei. Metabolikus alkalózissal járó kórképek. A sav-bázis zavarok kompenzációja.

69. A parenchymalis akut veseelégtelenség kórélettana

A renális eredetű akut veseelégtelenség patomechanizmusa. A vascularis és a tubuláris tényezők szerepe a GFR csökkenésében. A felszálló vastag szegmentum szerepe az akut veseelégtelenség kialakulásában.

70. A nem parenchymalis veseelégtelenség kórélettana

A prerenális és a posztrenális akut veseelégtelenség patomechanizmusa. Az akut veseelégtelenség következményei.

71. A krónikus veseelégtelenség kórélettana

A folyadék-, nátrium-, kálium-, és karbamidürítés, valamint a kalcium- és foszfát-anyagszere változása krónikus veseelégtelenségben. Sav-bázis egyensúlyzavarok veseelégtelenségben. A vesebetegségek progresszióját elősegítő tényezők.

72. A krónikus veseelégtelenség kísérő jelenségei. Uraemia

Anaemia, vérzékenység, hipertónia, hyperlipidaemia és csökkent cukortűrőképesség krónikus veseelégtelenségben. Az uraemia fogalma és jellemzése. Uraemiás toxinok.